Hukuk Bölümü 2009/173 E. , 2010/72 K.

- 506 SAYILI SOSYAL SIGORTALAR KANUNU'NUN 80. MADDESI UYARINCA IDARI PARA CEZASININ TAHSILI AMACIYLA DÜZENLENEN ÖDEME EMRININ IPTALI İSTEMİ

  - SOSYAL SİGORTALAR KANUNU(MÜLGA) (506) Madde 140

"İçtihat Metni"

Davacı : K. Toplu Konut İnş. Ltd. Şti.

Vekilleri : Av. N.Ö. - Av. İ.İ.E.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekili : Av. Ş.Y.Ü.

O L A Y : Adana Sigorta İl Müdürlüğü'nce 2007/3 dönemine ilişkin idari para cezası ve gecikme zammından oluşan 1.937,88TL'nin tahsili amacıyla 4.3.2008 gün ve 30697 sayılı, 2008/11550 takip nolu ödeme emri düzenlenmiştir.

Davacı vekili, ödeme emrinin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ADANA 2. VERGİ MAHKEMESİ'nin, davanın 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine, dosyanın Adana İdare Mahkemesine gönderilmesine ilişkin kararı üzerine dosyanın gönderildiği ADANA 1. İDARE MAHKEMESİ; 5.6.2008 gün ve E:2008/646, K:2008/786 sayı ile, davacı şirkete 506 sayılı Yasa'nın 140. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının tahsilini amaçlayan 4.3.2008 tarih ve 30697 nolu ödeme emrinin iptalinin istenildiği, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 80. maddesinin 5. fıkrasında, "Kurumun, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" hükmü ile yedinci fıkrasında, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21/07/1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verildiği, olayda, uyuşmazlığın, davacı şirkete 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının tahsilini amaçlayan ödeme emrinden kaynaklandığı görüldüğünden, ödeme emrinin iptali istemiyle açılan bu davanın adli yargı yerince çözüme kavuşturulmasının icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara yapılan itirazın reddi suretiyle kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ADANA 5. SULH CEZA MAHKEMESİ; 16.1.2009 gün ve D. İş:2008/2922 sayı ile, itiraz eden vekili dilekçesinde özetle; müvekkili K. Toplu Konut İnş. Ltd. Şti.'nin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Adana Sigorta İI Müdürlüğü nezdinde tescilli olan Adana Halk Eğitim Merkezi inşaatını yapıp 5.4.2007 tarihinde bitirdiğini ve işçi çalışmasına son verdiğini, ancak Sosyal Güvenlik yoklama memuru tarafından yapılan denetimde, işyerinden 1.3.2007 tarihinde ayrılan ve aynı işverene ait başka bir işyerinde çalışmak üzere sigortalı olan bir işçinin, belirtilen inşaatta çalışıyor gibi gösterilip, idari para cezası uygulandığını ileri sürerek verilen idari para cezasının iptalini talep ettiği, itiraz eden vekili her ne kadar idari para cezasının iptalini talep etmiş ise de, 5510 sayılı Yasa'nın 102. maddesi gereği bu davaya bakmaya idare mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Muhittin KARATOPRAK ve Gürbüz GÜMÜŞAY'ın katılımlarıyla yapılan 5.4.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca da Mahkememize gönderildiği görülmekte ise de; Başkanlıkça, idari yargı dosya örnekleri de ilgili Mahkemesinden getirtilmiş olup, sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 506 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılmıştır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrasında, "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, bu düzenlemelere göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "…İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörttebirlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir.

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir…" denilmiş; 88. maddesinde ise, "…Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz…" hükmü yer almıştır. 5510 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri 1.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, Adana Sigorta İl Müdürlüğü'nce idari para cezasının gecikme zammı ile birlikte tahsili amacıyla 506 sayılı Yasa'nın 80. maddesi uyarınca düzenlenen ödeme emrine karşı dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, söz konusu ödeme emrine karşı açılan davanın, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Adana 5. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 16.1.2009 gün ve D.İş:2008/2922 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 5.4.2010 gününde Üye Nüket YOKLAMACIOĞLU'nun KARŞI OYU ve OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.